

Nr. 24 – 10. oktober 2001
Tidsskr Nor Lægeforen
2001; 121:2861-2

Tidsskrift for Den norske legeforening

KORRESPONDANSER

Hitlers personlighet

U F Malt

I Tidsskriftet nr. 17/2001 fremkommer det at Nils Johan Lavik mener Hitler led av en paranoid personlighetsforstyrrelse (1). I Tidsskriftet nr. 21/2001 henviser Bjørn Øverbye til Hitlers medikamentmisbruk og mener at Hitler bare var et redskap for bakmenn kjennetegnet ved antisemittisme og ønske om å få i stand en krig for selv å tjene penger (2). Dessverre tror jeg begge tar feil. Nyere Hitler-forskning tyder først og fremst på en narsissistisk personlighetsforstyrrelse.

I motsetning til Stalin forsøkte Hitler i sin ungdomstid i Wien *ikke* å få makt. Hitler holdt seg for seg selv. Han kunne delta i politiske diskusjoner i små grupper, men han var ikke med i noe politisk parti. Hitlers drøm var å få anerkjennelse for den store bildekunstner han mente å være. Derfor elsket han storslåtte teater- og operaforestillinger (3).

Kaoset i Bayern 1918 - 19 skapte plass for Hitler. Han ble som nasjonalkonservativ, men ukontroversiell soldat *utdannet* (!) av Bayerns Reichswehr som politisk agitator med oppgave å bibringe andre soldater anti-bolsjevistiske og nasjonalistiske holdninger. Her oppdaget man hans utrolige retoriske talent. Den anerkjennelse og oppmerksomhet han fikk gjennom dette arbeidet gav støtet til den videre utfoldelse av hans personlighet inntil det tyske folk - og til slutt han selv - trodde han var en halvgud, et geni, som var ufeilbarlig.

Et kjennetegn ved Hitler var at mange som møtte ham opplevde ham som både personlig nær og interessert i akkurat dem. Hans følelseskulde overfor andre forble godt skjult.

Det nasjonalsosialistiske Tyskland hadde ikke en paranoid oppbygd organisasjon, med en edderkopp i toppen, som slu og mistenksomt styrte alle, og som vilkårlig drepte reelle og imaginære motstandere på Hitlers forgodtbefinnende. Hitlers ledelse av det nasjonalsosialistiske Tyskland var narsissistisk og preget av økende kaos (4). Ulike grupperinger sloss om å tolke og sette ut i livet førerens vilje. Hitler tok oftest først en avgjørelse etter å ha sett "hvem som vant".

Et av de siste bildene av Hitler er tatt i det sønderbombede Berlin. Han sitter drømmende foran en modell av Berlin slik byen skulle se ut i Speers versjon etter at krigen var vunnet: Kjempebygninger i klassisk stil, bygd til ære for "den største feltherren gjennom alle tider".

Hitlers personlighet passer best med narsissistisk personlighetsforstyrrelse: grandios selvfølelse, opptatthet av fantasier om ubegrenset makt og suksess; forestillinger om å være ufeilbarlig; et enormt behov for å bli dyrket (og vanvittig raseri ved å bli motsagt); hensynsløs utnyttelse av andre; manglende empati og i perioder arrogant oppførsel.

Litteratur

1. Lavik NJ. [Paranoide personlighetsforstyrrelser og politisk makt](#) Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 2063 – 8.
2. Øverbye BJ. [Var Hitler kun paranoid?](#) Tidsskr Nor Lægeforen 2001; 121: 2541.
3. Kershaw I. Hitler 1889 – 1936: Hubris. London: Penguin Press, 1998.
4. Kershaw I. Hitler 1936 – 1945: Nemesis. London: Penguin Press, 2000.

